

ВЗАЄМОДІЄМО З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Батьківські збори — основний спосіб взаємодії з батьками учнів. Тому важливо правильно спланувати їх та ефективно провести. Як організувати батьківські збори, аби вони мали результат, а не перетворювалися на «повинність»?

Олена СВЯТЕНКО,
головний спеціаліст відділу
загальної середньої освіти
та інклюзивного навчання
Департаменту освіти і науки,
молоді та спорту виконавчого
органу Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)

Коли батьківські збори в радість: секрети успішної організації

Батьківські збори мають залучати батьків до співпраці, до активної участі в житті навчального закладу, виховувати педагогічну культуру батьківської громади. Що ж зробити, аби вони пройшли ефективно?

Готуємося

Заздалегідь продумайте, як проводитимете збори. Передусім подбайте про присутність батьків. Для цього доручіть класним керівникам **оповістити батьків** про захід мінімум за тиждень. Така передбачливість дисциплінує батьків і дає зрозуміти, що навчальний заклад опікується проблемами родини й приділяє співпраці з нею значну увагу.

Наперед **домовтеся з фахівцями**, які допоможуть вам провести збори: вчителями-предметниками, соціальним педагогом, практичним психологом, медичними працівниками, іншими фахівцями. Визначте з ними тематику виступів, питання, на які слід акцентувати увагу, регламент.

Якщо плануєте дати слово комусь із присутніх, батьківському комітету — повідомте їх про це заздалегідь, аби вони мали змогу підготуватися.

Готуючись до виступу, скористайтеся такою схемою:

- чітко визначте тему;
- доберіть необхідний матеріал (ілюстрації, документи);
- складіть план у логічній послідовності;
- прочитайте доповідь кілька разів уголос;
- запам'ятайте доповідь.

За потреби **напишіть план-конспект** зборів. Це надасть впевненості у своїх силах, можливість чітко висловити думки, продумати акценти, відповіді на найвірогідніші запитання.

СТАТТЯ ДО ТЕМИ

Дрес-код: дотримуємося ділового етикету, що в № 08/2017

Дотримуйтеся «золотого» правила спілкування: почніть із позитивних моментів, потім перейдіть до менш приємних. Завершити можна планами і перспективами на майбутнє.

Успішність зборів багато в чому залежить від того, чи зможете ви справити на батьків приємне враження своїм зовнішнім виглядом, поведінкою і манерами.

Продумайте свій **зовнішній вигляд**. Стиль одягу має бути діловим. Особливу увагу приділіть взуттю, аксесуарам. Батьківські збори — не місце, де демонструють прикраси.

Проявіть необхідні для позитивного іміджу якості:

- цілеспрямованість;
- рішучість;
- гнучкість мислення і поведінки;
- ініціативність;
- уміння спілкуватися і подобатися людям.

Як провести

Щоб збори пройшли успішно, дотримуйтеся таких **правил**:

- «Залиште за дверима» поганий настрій.
- Починайте збори у встановлений час, без запізнь.
- Усміхніться, встановіть зоровий контакт із учасниками зборів.
- Обов'язково привітайте присутніх і зверніться до них із вступним словом.
- Почніть із визначення тем, проблем і аспектів, які порушуватимуться на зборах.

Стануть також у пригоді рекомендації, подані у *Додатках 1, 2*.

На зборах ви маєте інформувати батьків, а не констатувати помилки та невдачі їхніх дітей. Також не слід обговорювати і засуджувати поведінку учнів прилюдно.

Будуйте збори в формі діалогу, а не монологу. Залучайте батьків до прийняття рішень, обмінюйтеся думками, ідеями, шукайте шляхи усунення проблем і труднощів.

Підкресліть, що ви неодмінно відповісте на всі запитання батьків у кінці зборів. Поясніть, що ви завжди готові зустрітися і обговорити проблеми в індивідуальному порядку. Для цього визначте час і місце. Доведіть до відома мам і тат, що вкрай небажано втручатися в навчальний процес, телефонувати і приходити в клас під час уроку.

Не говоріть занадто швидко, повільно або тихо. Тон бесіди завжди має залишатися доброзичливим, тактовним і витриманим.

Як завершити

Не затягуйте зустріч. Залиште час у кінці заходу, аби відповісти на запитання батьків.

Після завершення зборів обов'язково зробіть висновки, сформулюйте рішення, до яких ви прийшли разом.

оптимальна тривалість батьківських зборів

СТАТТЯ ДО ТЕМИ
Мистецтво успішного
виступу: як опанувати,
що в № 08/2017
+ плакат у е-журналі

Попередьте батьків, що не вся інформація, яка обговорювалася, має бути відома учням.

Поінформуйте про наступні збори: приблизний час і теми, які порушуватимуться.

Наприкінці зборів **подякуйте** батькам за присутність.

Усі засідання батьківських зборів слід протоколювати. Тому **складайте протокол** проведення зборів. Як написати порядок денний зборів? Виберіть секретаря. У його обов'язки входить стенографування, впорядкування документації. Він заноситиме до протоколу короткий виклад кожного питання із зазначенням прізвища, імені й по батькові кожного доповідача.

Додаток 1

Як провести батьківські збори Рекомендації

1. Привітання батьків

Продемонструйте батькам свою радість від їх присутності на зборах, із щирою усмішкою подякуйте їм за їх прихід до школи.

2. Вступ

Ніколи не починайте з негативної інформації.

Почніть із позитиву. Такий вступ допоможе вам встановити контакт із батьками, налаштувати їх на співпрацю.

Починайте збори вчасно. Визначте регламент, дотримуйтеся його.

3. Визначення конкретної мети

Викладення мети зборів полягає не лише у вказівці про що ви збираєтеся говорити, а й у формулюванні, що ви хотіли б дати для кращого розуміння поставлених завдань. Таке повідомлення буде свідчити про те, що ви прийшли з діловими намірами — розв'язати конкретні проблеми.

Згадуючи дітей, вживайте слова «наші», «наш», а не «ваші», «ваш». Такий підхід ще раз нагадає батькам про те, що проблеми спільні і розв'язувати їх слід у співпраці.

4. Головна частина

Говоріть вільно. Формулюйте власні думки коротко, лаконічно, проявляйте доброзичливість, тактовність, уникайте менторського тону.

Використовуйте факти, переконуйте аргументами, правильно упорядкувавши і сформулювавши їх. Від викладення фактів переходьте до висновків. Після вашого виступу виділіть час на запитання, обговорення вашої промови.

Уважно і спокійно вислухайте всі виступи і зауваження батьків, тактовно відповідайте на запитання й висловлюйте конкретні пропозиції.

Після основної промови надайте слово запрошеним фахівцям, гостям.

Не втрачайте відчуття міри. Збори відбуваються після робочого дня, тому увагу батьків на одному питанні ви зможете зосередити не більш як на 10-12 хвилин.

5. Завершальна частина

Зосередьте увагу батьків на узагальненні. Завершуйте збори максимально приємно та позитивно: коротко підбийте підсумки всього сказаного на зборах, закликайте до дії, дайте оптимістичний прогноз на майбутнє, подякуйте за співпрацю.

Що не можна робити на батьківських зборах

Пам'ятка

- Не засуджуйте присутніх батьків за неявку відсутніх.
- Не дорікайте батькам.
- Не обіцяйте батькам більше, ніж можна реально зробити для дітей.
- Не видавайте «психологічні» судження, що стосуються дитини; не надавайте випадкових рекомендацій.
- Не вимагайте від батьків грошей, допомоги, участі без з'ясування ставлення батьків до школи, класу, без виявлення можливих батьківських ініціатив.
- Не зачитуйте і не коментуйте оцінки учнів.
- Не вимагайте від батьків, аби вони на догоду школі чи класному керівникові поміняли культурний уклад сім'ї.
- Не нав'язуйте батькам план заходів, екскурсій, походів.
- Не вимагайте обов'язкового приходу батьків на збори.
- Не призначайте насильно батьків до органів батьківського самоврядування.
- У жодному разі не повідомляйте будь-яку інформацію, що стосується якоїсь сім'ї або тих чи тих дітей — як присутніх, так і відсутніх на зборах.
- Не виявляйте своє поважне ставлення до одних батьків і байдуже до інших.
- Не обирайте для спілкування повчальний тон.
- Не перетворюйте батьківські збори у формальний акт читання правил, інструкцій, наказів.

ВЗАЄМОДІЄМО З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Керівник спілкується з батьками учнів постійно. Привід може бути різним — від зборів до виклику в школу. Як же говорити з батьками, щоб вони вас чули і прислухалися?

Тетяна ГУРКОВСЬКА,
психолог-консультант

Як спілкуватися з батьками учнів, щоб до вас прислухалися

Психологи стверджують, якщо знати, до якого психотипу належить співрозмовник, то потрібного результату досягти легше. Застосуйте це твердження під час спілкування з батьками учнів. Адже знаючи характеристику їх психотипу, зможете... ні, не навчити батьків виховувати дітей, а знайти підхід до кожних тата і мами та спілкуватися з ними без конфліктів.

Які ж психотипи батьків можна виокремити та на якій козі до них під'їхати?

Контролери Інспекторовичі

Батьки-контролери вдалі організатори, але панікери.

Недоліки. Намагаються контролювати все, що стосується їхньої дитини, і цим заважають педагогам працювати. Драматизують і тривожаться про майбутнє дитини. Підбурюють інших батьків. Постійно очікують, що щось станеться. Але найчастіше через гіперопіку не помічають проблем дитини.

Переваги. Батьки цього типу надобережні в усьому. Тому як помічники в організації шкільних заходів — просто необхідні. Вони передбачають і проконтролюють усе до найдрібніших деталей. Запропонуйте їм, наприклад, підготувати композиції до свята квітів, і вони на деякий час полишать контролювати вас.

Як спілкуватися. Говоріть із ними про сьогоднішнє, а не про майбутнє. Якщо бачите, що батьки занепокоєні, запропонуйте допомогу і поспівчуйте їм: «Я розумію Ваші побоювання», «Я бачу, вам складно це прийняти». Запитайте: «Що саме Вас турбує?», «Як Вам допомогти?».

Характерні фрази «контролерів»:

- А якщо щось станеться?
- Ви зможете організувати цей захід?
- Ви не знаєте, що там буде.
- Дитина ж захворіє!

Не застосовуйте під час розмови фрази:

- Заспокойтеся.
- Не хвилюйтеся.
- Це Вас не стосується.
- Ви занадто контролюєте дитину.
- Нічого не трапиться.
- Усі так роблять.
- Це не так (Це дурниці).
- Усі батьки ухвалили таке рішення.
- Ми не хотіли Вам казати, але... (що...).

Порадьте читати новини, рекомендації та запитання-відповіді на сайті навчального закладу. Так батьки відчуватимуть, що у них все під контролем.

Знавці Критикановичі

Батьки цього типу знавці, але критики і провокатори.

Недоліки. Не терплять критику на свою адресу. Їх завжди щось не влаштовує: шкільна програма, якість навчання, учитель. Вони постійно шукають негатив у роботі навчального закладу.

Категорично висловлюють свої прохання, зазвичай у наказовій формі. Такі батьки мають звичку робити зауваження вчителям, особливо класним керівникам, і повчати їх. Вони не замислюються над тим, що це не коректно.

Переваги. Батьки-«знавці» мають талант створювати ажіотаж навколо будь-якого питання. Тому, якщо на батьківських зборах вам потрібно обговорити з батьками проблему і дізнатися їх думки, почніть зі Знавців Критикановичів. Поцікавтеся їхньою думкою, і дискусія вам гарантована. Критичний підхід батьків цього психотипу до всього буває і конструктивним. Вони ліпше за інших передбачають проблеми там, де вони не очевидні.

Як спілкуватися. «Знавці» вважають себе авторитетом у всьому. Тому якщо висувують претензії, зробіть вигляд, що їхня думка важлива для вас. Запитайте їх: «Як, на Вашу думку, слід вчинити?», «Як реагувати, коли дитина робить так?».

Не застосовуйте під час розмови фрази:

- Ви не праві.
- Це не так.
- Ви дуже агресивно реагуєте.
- Нам конфлікти і проблеми не потрібні.
- Я не розумію, що Вам не подобається.
- Стежте за собою і своєю дитиною.
- Це Вас не стосується.
- Заспокойтеся.
- Не кричіть.

Не обговорюйте з ними деталі, що не стосуються справи. Бо почувете додаткову порцію критики і порад.

Характерні фрази «знавців»:

- Я вважаю...
- Я фахівець, я знаю.
- Ви порушуєте...
- Я вибрав цю школу...
- Як так можна...

Характерні фрази «хвальків»:

- ✦ Ми навчилися читати у 5 років.
- ✦ Та він у нас рахує з пелюшок.
- ✦ А ми посіли перше місце.
- ✦ А ми... А ми... А у нас...

Хвальки Перфекціоністовичі

Батьки цього типу активісти, але не вміють програвати.

Недоліки. Вони або щиро вважають своїх дітей геніальними, або намагаються їх такими зробити. «Хвальків» ніщо не зупинить. Їхня дитина має бути найліпшою, найпершою та найуспішнішою. Вони докладуть для цього надлюдських зусиль, найматимуть репетиторів, щоразу більше навантажуючи дитину.

Якщо, скажімо, у 5-му класі факультативно викладають арабську мову, основи вищої математики й акторське мистецтво — діти «хвальків» відвідуватимуть усі заняття, не маючи часу на відпочинок.

Змагального духу вимагають і від учителів. І не тому, що їх цікавлять змагання, а щоб їх визнали винятковими батьками, які виховують вундеркіндів. Без змагань такі батьки провокують інших батьків змагатися між собою, порівнюючи свою дитину з іншими і нахвалюючи її навіть без причин.

Переваги. Нагороди та перемоги в шкільних олімпіадах матимуть діти саме цих батьків. Вони постійно стимулюють своїх дітей на досягнення. Заради перемоги в олімпіаді готові і організувати, її і провести. «Хвальки» обов'язково підтримають вас, якщо захочете зробити ремонт у класі або придбати інтерактивну дошку.

Як спілкуватися. Розмовляйте із «хвальками» мовою фактів. Поясніть, наприклад, за якими критеріями виставляєте оцінки.

Не застосовуйте під час розмови фрази:

- ✦ У нас таких дітей, як Ваш, багато.
- ✦ А інші діти давно це вміють робити.
- ✦ Ваша дитина цього не може зробити.
- ✦ У Вас звичайна дитина.
- ✦ У Вас складна дитина.
- ✦ Те, що Ви робите, дитині не потрібно.
- ✦ Не звертайте увагу на інших.
- ✦ Ваша дитина не братиме участі в конкурсі.

Хваліть за залученість, інтерес до дитини і школи, але не порівнюйте з іншими батьками. Використовуйте прийом «зате», якщо дитина «хвалька» не може з чимось упоратися: «Так, ваша дитина поки повільно читає, зате чудово запам'ятовує і розповідає». Вручайте грамоти та подяки за будь-яку допомогу.

Поспішайки Байдужовичі

Батьки цього типу поступливі, але байдужі.

Недоліки. «Поспішайки» самоусуваються від навчально-виховного процесу. Вони щиро вірять, що їх функція полягає в тому, щоб нагодувати й одягнути дітей. Решту має зробити навчальний заклад.

Характерні фрази «поспішайок»:

- У мене дуже багато справ.
- Я не зможу прийти, бо дуже зайнятий.
- Я багато працюю для блага дитини.

Перекладаючи свої обов'язки і відповідальність на школу «поспішайки»: обурюються, коли навчальний заклад не може впо- ратися з цією місією.

Переваги. «Поспішайки» хочуть самі та закликають інших до- мовлятися швидко і не конфліктувати. Вони не втручаються в робо- ту школи і довіряють учителям. Не конфліктують і не обговорюють учителів з іншими батьками.

Як спілкуватися. Коротко і по суті: «Обговорімо швидше ...», «Приділіть мені 5 хвилин, нам слід поговорити про ...», «Я вважаю, вам важливо буде знати, що ...».

Не застосовуйте під час розмови фрази:

- Ви знову поспішаєте?
- Ви маєте більше займатися дитиною.
- Ваша дитина не вміє себе поводити.
- Справи можуть почекати.
- Ви повинні...
- Ви мабуть не знаєте, що...
- А інші батьки...
- На Вашому місці, я б...
- Так не можна.

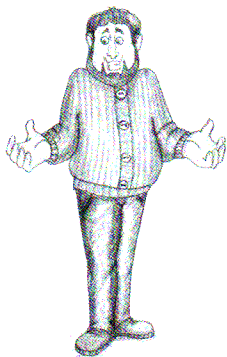
Батьки-«поспішайки» часто не знають, як розв'язати про- блеми, з якими вони стикаються у навчанні та вихованні дітей. Тому уникають їх. Повідомляйте їх, якщо в дітей погана поведін- ка на уроці. Зверніть їх увагу на те, що необхідно швидко вжити заходів, щоб не запустити проблему. Поцікавтеся їхньою думкою: «А що допоможе, якщо дитина...?», «Як ви думаєте, навіщо дитина так робить?».

Малюки Заграйовичі

Батьки цього типу добрі, але безвідповідальні.

Недоліки. Батьки-«малюки» не вміють ухвалювати рішення, не відповідальні, перекладають свої функції на інших членів сім'ї. Тому якщо ви доручили їм серйозне завдання, будьте готові — без вашого постійного контролю вони не впораються. Будь-які серйозні переговори спробують звести до жартів і сміху.

Навіть якщо ви обговорюєте потреби і труднощі дитини, не че- кайте адекватної реакції. Такі батьки вважають, що гра важливіша, ніж будь-які правила виховання чи навчання, що нав'язує дитині на- вчальний заклад. Тому їхні діти зазвичай розбещені.

Характерні фрази «малюків»:

- Мені ніхто не казав, що це потрібно робити.
- Я не вмію, я не можу.
- Я не хочу тиснути на дитину.

Не застосовуйте під час розмови фрази:

- Не важливо, що Ви відчуваєте і хочете.
- Ви як дитина.
- Будьте серйознішим, це не жарти.
- Скільки Вам можна нагадувати?
- Це Ваша провина.
- За це відповідаєте Ви.
- Вам потрібно...
- Добре, ми впораємося без Вас.

Як визначити психотип

Один батько чи одна мама можуть поєднувати в собі риси різних психотипів. Наприклад, у «малюка» ви можете помітити прагнення до змагань, які властиві «хвалькові». Тому зрозуміти, який саме тип перед вами і які риси у нього превалюють, дасть змогу анкетування (Додаток).

Наша порада: не доводьте до відома батьків, що ви їх тестуєте. Скажіть, що відповіді на запитання анкети допоможуть врахувати їхні побажання щодо навчально-виховного процесу.

Коли зберете анкети, з'ясуйте яких варіантів відповідей найбільше. Вони й «розкажуть» якого психотипу ті чи ті тато, мама. Якщо у когось із батьків буде рівна кількість відповідей, то знайте, що маєте справу зі змішаним типом.

Додаток

Приклад анкети, що дасть змогу визначити психотип батьків

Анкета для батьків

ПІБ тата чи мами _____
Клас _____

Будь ласка, оберіть лише один варіант відповіді та зазначте його в таблиці, розміщеній після запитань.

1. Відправивши дитину до школи, Ви найчастіше відчуваєте:

- А** страх: чи все у неї добре? А раптом щось сталося?
Б невдоволення: через помилки і недоліки школи вам доводиться захищати свою дитину
В гордість: ви і дитина точно на вищому рівні. Це помітно
Г полегшення: ви можете зробити безліч справ, поки дитина у школі
Д нічого особливого не відчуваю, це лише школа

2. Багато учнів у класі захворіли. Що ви про це думаєте:

- А** це дуже небезпечно! Слід берегти свою дитину
Б це все неуважні батьки і несвоєчасна реакція школи і лікарів
В а ми зробили щеплення у хорошого педіатра
Г сподіваюся, учителі простежать, щоб хворі діти не відвідували школу, у мене немає часу сидіти на лікарняному
Д та все буде добре!

3. Найскладніше в батьківстві для Вас:

- А** страх, що з дитиною може статися щось погане
Б безліч некомпетентних осіб, які діють неправильно
В те, що багато хто недооцінює мою дитину і зусилля нашої сім'ї
Г те, що дитині слід приділяти так багато часу
Д відповідальність і неможливість розслабитися

4. Інша дитина сильно вдарила вашу. Про що Ви подумали?

- А** хоча б не було травми або перелому! Моя дитина, напевно, не вміє постояти за себе!
Б негайно з'ясую стосунки з батьками хулігана, це просто неподобство
В а моя дитина нікого не б'є, вона вихована
Г учителі, напевно, вжили всіх необхідних заходів
Д а що я можу зробити?

5. Основне завдання батьків:

- А** захищати і контролювати дитину

- Б** не допускати, аби на дитину впливали некомпетентні люди
В давати дитині все найліпше
Г забезпечувати сім'ю і виконувати свою роботу
Д грати з дитиною і не бути занудою

6. Мене засмучує, якщо в школі дитина:

- А** потрапляє в ситуації, де може трапитися щось погане
Б не отримує те, що їй належить
В нічим не вирізняється серед інших дітей
Г своєю поведінкою вимагає моєї уваги
Д змушує мене з'ясовувати стосунки з іншими батьками або учителями

7. Погані батьки — це:

- А** безтурботні
Б некритичні
В «ніякі», «сірі миші»
Г займаються лише дитиною
Д занадто серйозні

8. Мені не подобається, що учителі:

- А** ігнорують певні небезпечні речі
Б допускають багато помилок
В ніяк не враховують досягнення і гідність моєї дитини
Г весь час чогось чекають від мене
Д занадто серйозно до всього ставляться

9. Тепер такий час, що:

- А** дитину не можна залишати одну
Б все робиться абияк
В слід бути на висоті
Г на дітей часу не залишається
Д хочеться розслабитися і відпочити

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
Усього					